

Slovak international scientific journal

№43, 2020

Slovak international scientific journal

VOL.3

The journal has a certificate of registration at the International Centre in Paris – ISSN 5782-5319.

The frequency of publication – 12 times per year.

Reception of articles in the journal – on the daily basis.

The output of journal is monthly scheduled.

Languages: all articles are published in the language of writing by the author.

The format of the journal is A4, coated paper, matte laminated cover.

Articles published in the journal have the status of international publication.

The Editorial Board of the journal:

Editor in chief – Boleslav Motko, Comenius University in Bratislava, Faculty of Management

The secretary of the journal – Milica Kovacova, The Pan-European University, Faculty of Informatics

- Lucia Janicka – Slovak University of Technology in Bratislava
- Stanislav Čerňák – The Plant Production Research Center Piešťany
- Miroslav Výtisk – Slovak University of Agriculture Nitra
- Dušan Igaz – Slovak University of Agriculture
- Terézia Mészárossová – Matej Bel University
- Peter Masaryk – University of Rzeszów
- Filip Kocisov – Institute of Political Science
- Andrej Bujalski – Technical University of Košice
- Jaroslav Kovac – University of SS. Cyril and Methodius in Trnava
- Paweł Miklo – Technical University Bratislava
- Jozef Molnár – The Slovak University of Technology in Bratislava
- Tomajko Milaslavski – Slovak University of Agriculture
- Natália Jurková – Univerzita Komenského v Bratislave
- Jan Adamczyk – Institute of state and law AS CR
- Boris Belier – Univerzita Komenského v Bratislave
- Stefan Fišan – Comenius University
- Terézia Majercakova – Central European University

1000 copies

Slovak international scientific journal

Partizanska, 1248/2

Bratislava, Slovakia 811 03

email: info@sis-journal.com

site: <http://sis-journal.com>

CONTENT

ECONOMY

Logosha R.

RETROSPECTIVE, PHILOSOPHY AND LOGIC OF
FORMATION OF GENERAL MARKET THEORY IN THE
LIGHT OF THE CONFLICT OF IDEAS OF LIBERAL AND
ALTERNATIVE PARADES.....3

Pronko L., Kolesnik T.

ECONOMIC SECURITY AGRO-INDUSTRIES OF UKRAINE
ON THE MODERN STAGE.....12

Pronko L.

CONSEQUENCES OF REALIZATION OF REFORM OF
DECENTRALIZATION OF POWER AND PROSPECT OF
DEVELOPMENT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ARE IN
UKRAINE18

Fishchuk N., Onishchenko M.

COMMODITY POLICY OF RETAIL TRADE NETWORKS
AND FACTORS THAT DETERMINE IT26

Furman I.

STATE AND PROSPECTS OF DEVELOPMENT OF THE
GRAIN PRODUCT COMPLEX OF VINNITSA REGION ...36

Furman I.

PROBLEMS OF APPLICATION AND MECHANISM OF
ANTI-CRISIS FINANCIAL MANAGEMENT: THEORETICAL
ASPECT45

STATE AND LAW

Malanchiy M.

STRUCTURE OF THE OF THE PERSONNEL
MANAGEMENT SYSTEM OF THE STATE BORDER
GUARD SERVICE OF UKRAINE.....57

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА АПК УКРАЇНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

*Пронько Л.М.,**к.е.н., доцент,**Вінницький національний аграрний університет**Колесник Т.В.**к.е.н., доцент,**Вінницький національний аграрний університет*

ECONOMIC SECURITY AGRO-INDUSTRIES OF UKRAINE ON THE MODERN STAGE

*Pronko L.,**Candidate of Economic Sciences, associate professor,**Vinnitsia National Agrarian University**Kolesnik T.**Candidate of Economic Sciences, associate professor,**Vinnitsia National Agrarian University***Анотація**

Проаналізовано поняття та сутність категорій «безпеки» та «економічної безпеки» як на глобальному, міжнародному, національному, регіональному рівнях, так і на рівні окремого підприємства. Досліджено ієрархічні системи економічної безпеки. Визначено, що економічна безпека країни може трактуватися як поєднання економічної безпеки держави – макрорівень, і економічної безпеки економічних суб'єктів – макрорівень. Обґрунтовано, що важливою проблемою щодо підвищення рівня економічної безпеки країни є слабка технологічна оснащеність, дуже низька рентабельності українського АПК та повна апатія держави до проблем галузі. Оскільки, аграрний сектор є особливою галуззю економіки держави, його розвиток має визначальний вплив на рівень життя українського народу.

Доведено, що стратегія забезпечення економічної безпеки АПК регіонів, а також його стійкий розвиток повинен формуватися на державних програмах. Саме ці програми повинні мати чітко сформувану мету, завдання, пріоритети та забезпечення гарантованої державної підтримки.

Abstract

The concept and essence of the categories "security" and "economic security" at the global, international, national, regional levels and at the level of an individual enterprise are analyzed. Hierarchical systems of economic security are studied. It is determined that the economic security of the country can be interpreted as a combination of economic security of the state – macro level, and economic security of economic entities - macro level. It is substantiated that an important problem in increasing the level of economic security of the country is weak technological equipment, very low profitability of the Ukrainian agro-industrial complex and complete apathy of the state to the problems of the industry.

Since the agricultural sector is a special branch of the state's economy, its development has a decisive influence on the standard of living of the Ukrainian people. It is proved that the strategy of ensuring the economic security of the agro-industrial complex of the regions, as well as its sustainable development should be formed on state programs. It is these programs that must have a clearly defined goal, objectives, priorities and ensure guaranteed state support.

Ключові слова: безпека, економічна безпека, національна безпека, державна безпека, стратегія розвитку, державна підтримка.

Keywords: security, economic security, national security, state security, development strategy, state support.

Інституційні трансформації в українському середовищі, державі, підприємствах та державних структурах не можна не дооцінювати.

Подолання економічної кризи в Україні є одним з пріоритетів політики забезпечення економічної безпеки держави. Зовнішня агресія проти України критично погіршила динаміку соціально-економічного розвитку, що посилює макроекономічні дисбаланси та погіршило перспективи подальшого економічного росту. Теоретичною основою дослідження проблеми економічної безпеки України є, перш за все, з'ясування сутності поняття «економічна безпека», його розвитку і місця у системі національної безпеки [2].

Як наукова категорія «безпека» пройшла певні етапи своєї еволюції і перетворилась у «економічну

безпеку». Так професор О.М. Ляшенко у своїй роботі зазначає: «У 40-50 рр. ХХ ст. теорія класичного реалізму стала підґрунтям парадигми національної безпеки, появи терміну «національні інтереси», з'явився погляд на забезпечення безпеки держави шляхом захисту її національних інтересів».

У 60-х рр. ХХ ст. науковці визнали, що окрім держав на міжнародній арені існують інші впливові суб'єкти, діяльність яких відіграє важливу роль у забезпеченні регіональної та міжнародної безпеки. Використання ідей марксизму у 70-х рр. ХХ ст. стало підґрунтям виникнення глобальної безпеки, забезпечення якої спиралося на експлуатацію слабких держав сильними шляхом контролю над корисними ресурсами. За часи соціального конструктиві-

зму у 90-х рр. XX ст. з'явилась універсальна безпека. Її прихильники почали ставити питання про природу безпеки у світі, поглиблення досліджень у галузі безпеки та висунули ідеї про те, що думки громадян країни про безпеку можуть не збігатися з думками державотворців [3].

Отже, сучасні дослідження економічної безпеки є актуальним питанням як на глобальному, міжнародному, національному, регіональному рівнях, так і на рівні окремого підприємства. У цьому зв'язку у багатьох наукових працях формується ієрархічна декомпозиція економічної безпеки (рис.

1).

Кожен вищий рівень системи управління економічною безпекою держави має формувати сприятливі засади та передумови забезпечення захищеності компонентів і функціональних складників об'єкта економічної безпеки нижчого рівня [6].

Отже, економічна безпека країни може трактуватися як поєднання економічної безпеки держави – макрорівень, і економічної безпеки економічних суб'єктів – макрорівень. Питання економічної безпеки держави й суспільства є актуальними для всіх країн світу.

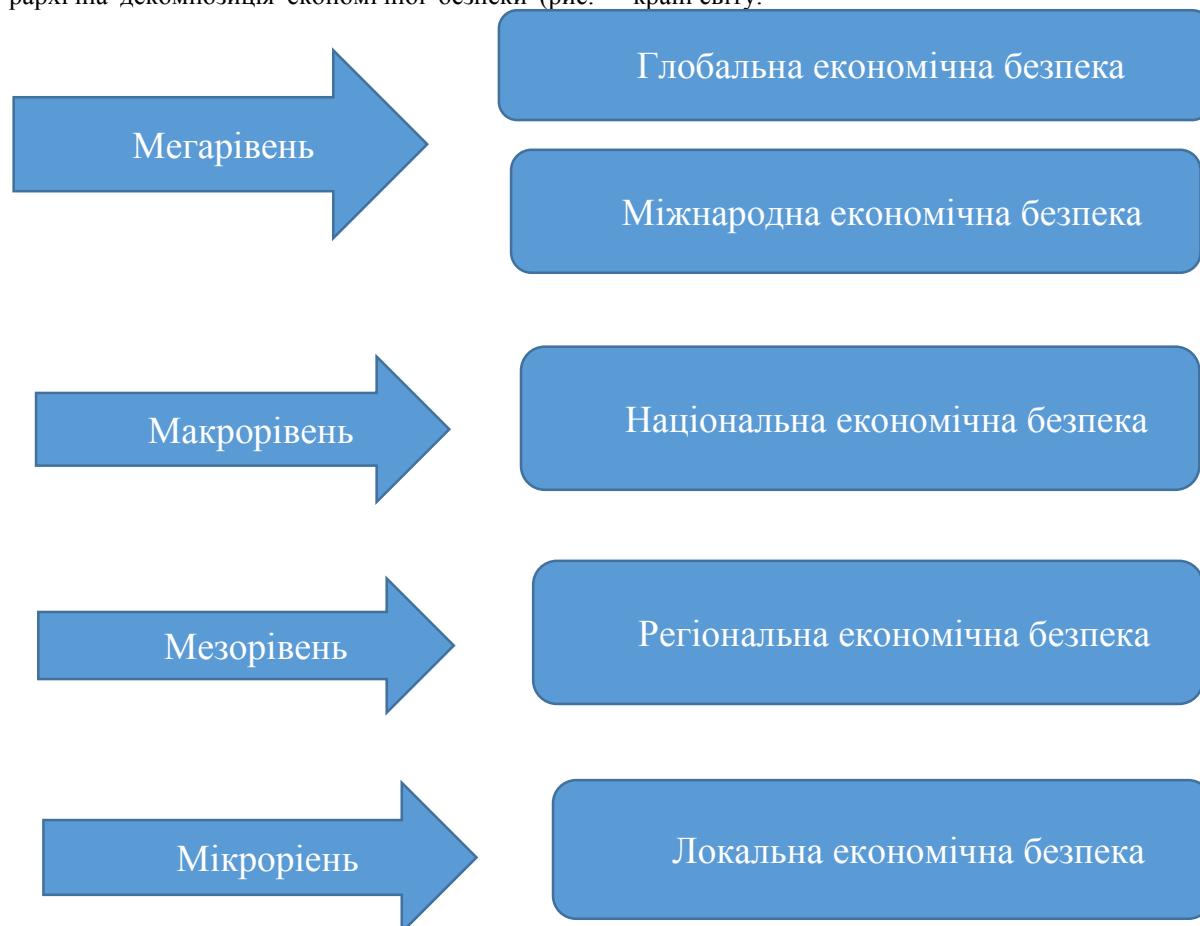

Рис. 1. Ієрархічність системи економічної безпеки

На даний час, для соціально-політичного та економічного становища України важливою є діяльність держави, спрямована саме на забезпечення економічної безпеки країни та її громадян. Адже, вивчення сутності економічної безпеки на кожному рівні ієрархічної структури є необхідним для подальшого визначення даної категорії на рівні її базового елемента – підприємства [3].

Питання безпеки країни є надважливе, а тим більше коли так стрімко розвиваються глобалізаційні процеси, сильно загострюється конкуренція на світових ринках, йде серйозна боротьба за формування затратного механізму на виробництво найважливіших ресурсів для забезпечення життєдіяльності людини, держав і світу в цілому. Ось чому на шляху просування України до європейської інтеграції постала проблема створити швидко по часу і максимально ефективно по результату механізм дієвого захисту національних інтересів держави на

всіх без винятку напрямках, що мають визначальний вплив на економічний та соціальний розвиток країни.

На даний час, важливою проблемою щодо підвищення рівня економічної безпеки країни є слабка технологічна оснащеність, дуже низька рентабельності українського АПК та повна апатія держави до проблем галузі. Оскільки, аграрний сектор є особливою галуззю економіки держави, його розвиток має визначальний вплив на рівень життя українського народу. Особливістю сільськогосподарського виробництва також є те, що в сільському господарстві головним, незамінним і невідтворювальним засобом виробництва є земля. Тому результати виробництва залежать від якості землі, її родючості й місця розташування. Саме тому регіони, де сконцентровані сільгоспвиробництво і переробка, які займають велику питому вагу у загальному ви-

робництва, вже сьогодні відчувають серйозні економічні проблеми [5].

Це особливо відчутно, коли вітчизняні виробники сільськогосподарської продукції виходять на європейські ринки, де інші країни серйозно дотують своїх аграріїв.

Вирішити ці проблеми можливо шляхом застосування методу прогнозування та моделювання орієнтирів розвитку АПК країни в цілому та в розрізі регіонів. Адже кожен регіон має свою особливу специфіку від якої залежить структура виробництва, структура посівів, оптимізація фінансових, матеріальних та трудових ресурсів.

І взагалі такий порядок дій виключає цілий ряд ризиків, що можуть виникнути в ході технологічних операцій та виробництва. Адже «провал» галузі, яка тягне за собою «провал» економічної безпеки держави призводить до втрати національного суверенітету. Такий варіант недопустимий, оскільки безпека виключає небезпеку, загрозу, тощо.

Отже, безпека – це стійкість, стійкість – це стабільність, а стабільність – це система гарантій від зовнішніх і внутрішніх загроз. І наше з Вами завдання – закласти глибоко у свідомість сьогоднішніх студентів, а завтра спеціалістів, керівників ці прописні істини, що безпека будь-чого є базисом, а у виробництві тим більш.

В Законі України «Про основи національної безпеки» чітко зазначено, що:

«Економічна безпека – це стан рівноваги і соціально орієнтованого розвитку національної економічної системи, до досягається завдяки реалізації сукупності форм та методів економічної політики».

У методичних рекомендаціях Міністерства

економіки, торгівлі та сільського господарства України зазначено, що «Економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз і здатний задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави» [4].

Враховуючи цих два тлумачення, можна зробити висновок, що економічна безпека – це надзвичайно складне явище, яке має боротися і захищати себе від різного роду загроз та непередбачених ситуацій, а також швидко набувати попереднього стану і мати здатність до наступного розвитку.

Професор Козловський С.В. подав схему-систему економічної безпеки. Вона відома, але чітко показує взаємозв'язок різних рівнів економіки та їх залежність одна від одної. Така ієрархія як ніщо інше чітко демонструє, що все в цьому світі тісно пов'язано і формує світові тенденції в процесах **глобалізації**. А сама глобалізація змушує підкорятися правилам, які не завжди нас ідентифікують, як націю, але дають змогу формувати більш реальні прибутки, допускаючи нас до ширших можливостей їх ринків, а також пізнати рівень людського капіталу через освіченість, кваліфікацію, професійні знання, досвід і т.п.

Отже, поняття безпека дуже часто міняється місцями в залежності від економічного і політичного становища ведучих країн світу [2].

За останні три десятиліття на перший план виходила то військова безпека, то продовольча безпека, то економічна безпека. Парадигма їх місцезнаходження характеризувалася різними показниками. Але вчені світову економічну безпеку вибудували у таку систему (рис. 2).

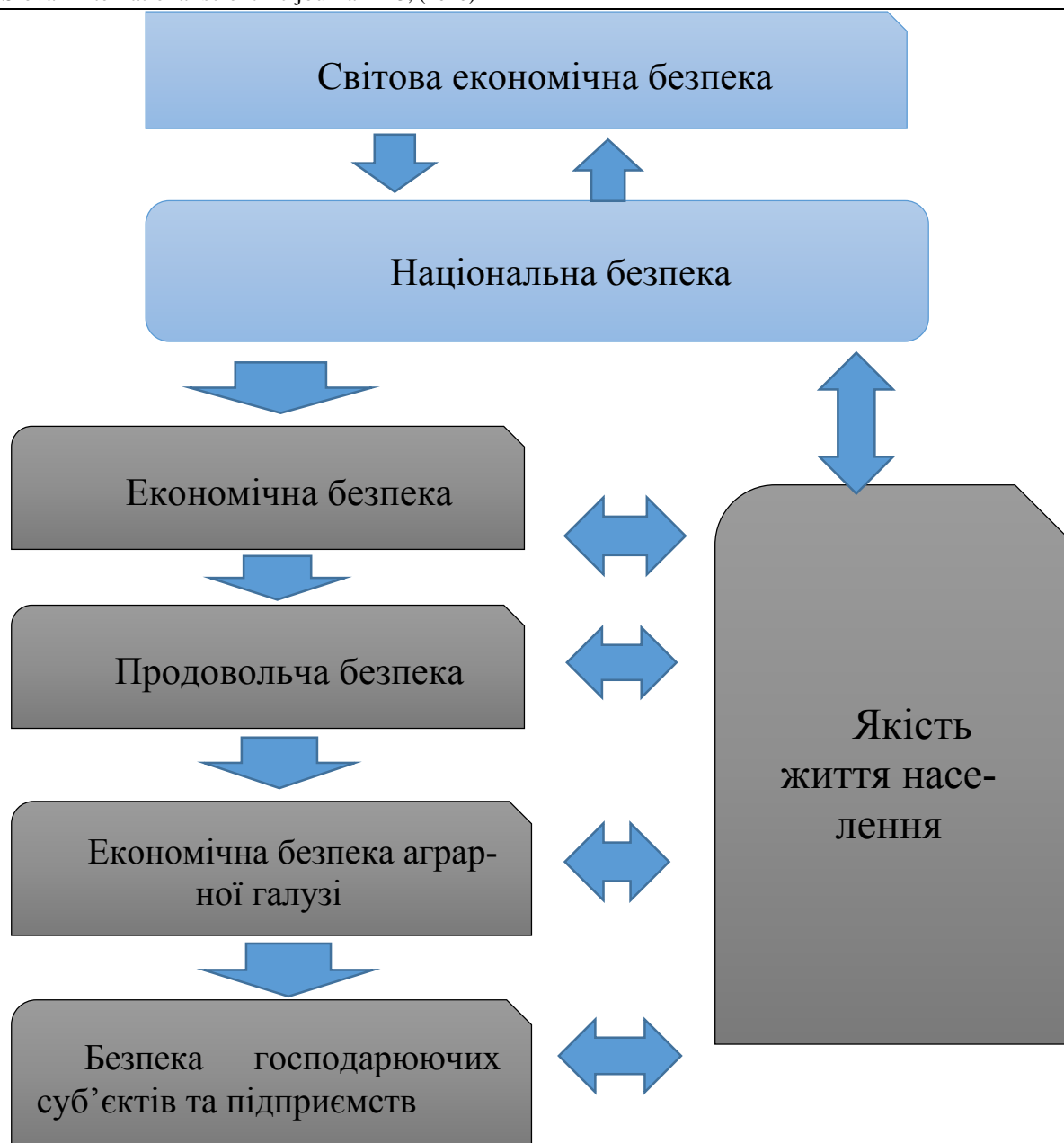

Рис. 2. Ієрархічна структура світової економічної безпеки

Це теж свого роду ієрархія, що склалася в світі на основі багатовікового досвіду. Отже, рівень ефективності економічної безпеки незалежно від зміни її місця в ієрархічній структурі оцінюється єдиним показником – рівнем якості життя населення.

Таким чином, ієрархія ще раз нас переконує в тому, що національна безпека має винятково прямий зв'язок з економічною безпекою, а та в свою чергу має прямий і зворотній зв'язок з усіма підрозділами галузі АПК аж до підприємства.

І в той же час національна безпека має і прямий і зворотній зв'язок із рівнем життя населення.

На наш погляд Лучик М.В. дав найбільш розгорнуту відповідь на питання, що таке економічна безпека аграрної галузі. Воно звучить так: «Економічна безпека аграрної галузі – це в кінцевому рахунку продовольча насиченість і збалансоване харчування населення, забезпечення ресурсами для виробництва і здатність до динамічного розвитку сільських територій».

Рис. 3. Структура економічної безпеки аграрної галузі України

Ця послідовність зрозуміла всім аграріям, але слід пам'ятати ще деякі залежності та підпорядкованості (рис. 4). Всі вони мають прямий зв'язок одна з іншою і розірвати цей ланцюг означатиме

програв на одній із ділянок спільного процесу, що в кінцевому результаті призведе до послаблення загального показника – економічної безпеки агропромислового комплексу.

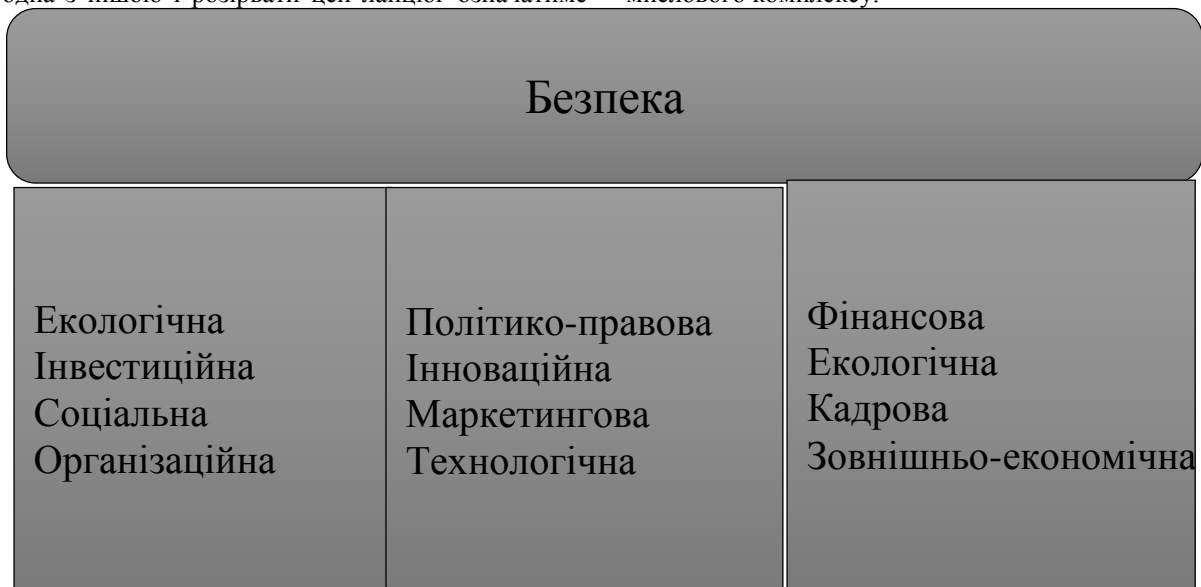

Рис. 4. Групування економічної безпеки

Стратегія забезпечення економічної безпеки АПК регіонів, а також його стійкий розвиток повинен формуватися на державних програмах. Саме ці програми повинні мати чітко сформовану мету, завдання, пріоритети та забезпечення гарантованої державної підтримки (рис. 5).

Отже розробка і реалізація стратегії забезпечення економічної безпеки аграрної галузі без сумніву є однією з головних складових національної

безпеки України. І готувати цей документ повинні під керівництвом КМУ, Міністерства економіки, торгівлі та сільського господарства України із залученням кращих вітчизняних вчених, передових виробників-практиків [4]. Зрозуміло, що цей документ мусить мати силу закону, бо це ні що інше, як стратегія, розрахована на найближчих 3 – 5 років.

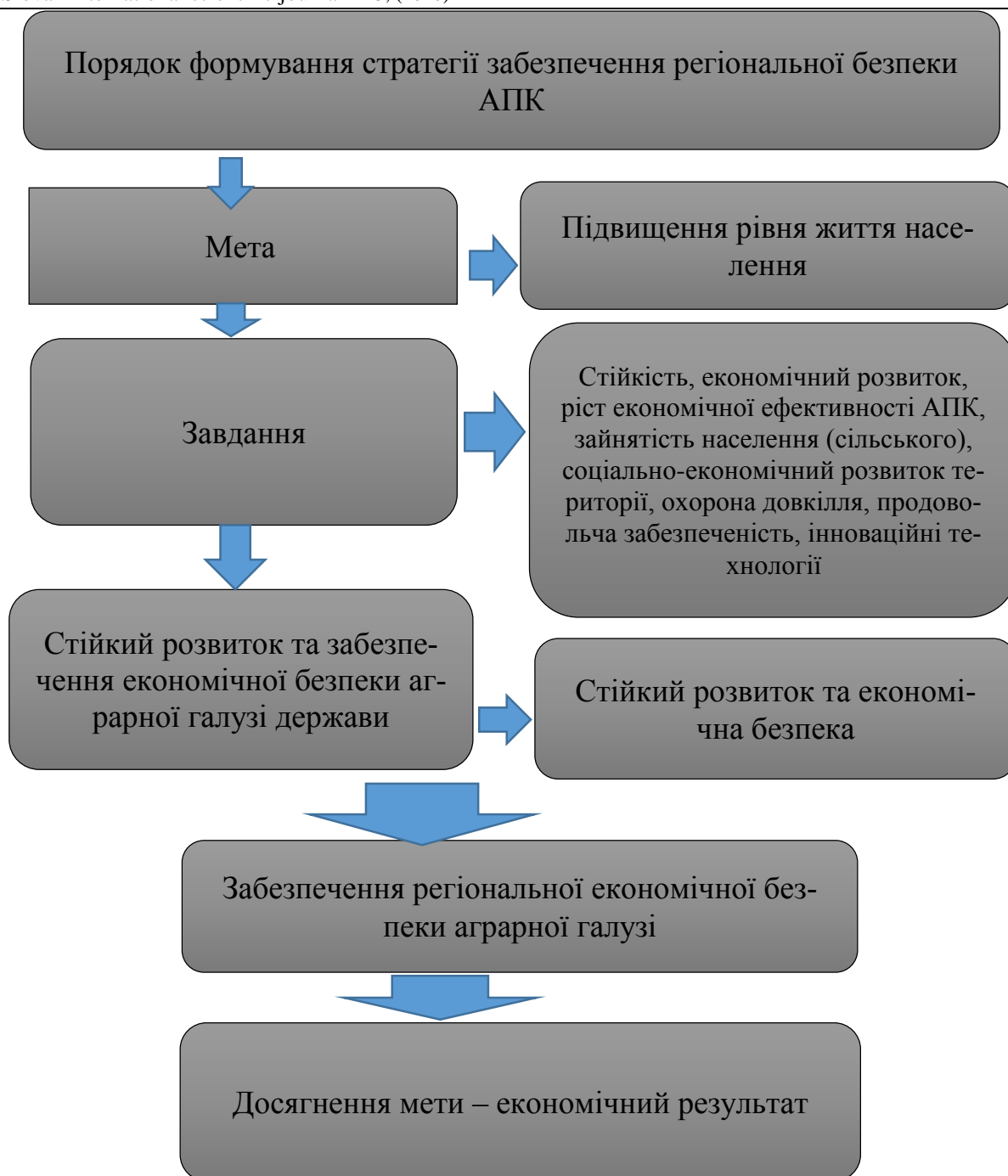

Рис. 5. Стратегія забезпечення економічної безпеки регіонів

Немає сумніву, що все тече та змінюється, але якщо ми хочемо мати хороші результати особливо в такій складній галузі, як аграрній – правила мусять носити стабільний характер.

Бо тільки стійкість та стабільність забезпечують успіх будь якої справи.

Висновки. Термін «економічна безпека» має досить тривалу історію, порівняно з іншими і починає свою історію у роки «великої депресії» у наслідок економічної кризи, що сталася у 1929В 1933 роках. Історія формування економічної безпеки України менш тривала і початок її було покладено зі здобуттям Україною незалежності. Економічна безпека, як економічна категорія, є визначальною складовою національної безпеки України і має до-

силь складну внутрішню структуру, що підтверджується багатовекторністю поглядів щодо її визначення вченими-економістами. З урахуванням ситуації, що склалася в українській економіці, проблеми економічної безпеки, пошук методів і шляхів захисту економіки України як ніколи актуальні і потребують подальших досліджень.

Ефективна державна політика економічної безпеки підприємництва має формуватися на основі аналізу позитивного світового досвіду у цій сфері. Водночас заходи цієї політики, які реалізують економічно розвинені держави світу не можуть бути ідентично імплементовані у вітчизняну систему державного регулювання.

Список літератури

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення [моногр.] / [З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, О.С. Саєнко]; за заг. ред. проф. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2011. – 299 с.
3. Користін О. Є. Економічна безпека: [навч. посіб.] / [О.Є. Користін, О.І. Барановський, Л. В. Герасименко та ін.]; за заг. ред. проф. О.М. Джужі. – К.: Правова єдність, 2010. – 367 с.
4. Офіційний сайт Міністерства економіки,

торгівлі та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua>.

5. Жмуденко В.О. Оцінка проблем економічної безпеки в аграрній сфері / Жмуденко В.О. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Vkhnau_ekon/2009_14/pdf/14_27.pdf.

6. Стратегія розвитку аграрного сектора економіки (на період до 2020 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://minagro.gov.ua/node/2354>

НАСЛІДКИ ПРОВЕДЕННЯ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Пронько Л.М.

к.е.н., доцент,

Вінницький національний аграрний університет

CONSEQUENCES OF REALIZATION OF REFORM OF DECENTRALIZATION OF POWER AND PROSPECT OF DEVELOPMENT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ARE IN UKRAINE

Pronko L.

Candidate of Economic Sciences, associate professor,

Vinnitsia National Agrarian University

Анотація

Проаналізовано основні етапи проведення реформи, визначено основні повноваження та можливості децентралізації влади в Україні починаючи з 2014 року. Досліджено, що нова законодавча база значно посилила мотивацію до міжмуніципальної консолідації в країні, створила належні правові умови та механізми для формування спроможних територіальних громад сіл, селищ, міст, які об'єднують свої зусилля у вирішенні нагальних проблем. Також вже виправдала себе нова модель фінансового забезпечення місцевих бюджетів, які отримали певну автономію і незалежність від центрального бюджету. Обґрунтовано, що перший етап децентралізації – створення громад – відбувся успішно, отже, потрібно до кінця 2020 року завершити наступний етап, який забезпечить незворотність і непохитність реформи та забезпечить доступ до нових можливостей для 100% населення України.

Доведено, що запропоновані законопроектom зміни повністю відповідають європейським і міжнародним стандартам і дадуть змогу забезпечити спроможність місцевого самоврядування та побудувати ефективну систему територіальної організації влади в Україні.

Abstract

The main stages of the reform have been analyzed, the main powers and opportunities for decentralization of power in Ukraine since 2014 have been identified. It is studied that the new legal framework has significantly strengthened the motivation for inter-municipal consolidation in the country, created appropriate legal conditions and mechanisms for the formation of capable territorial communities of villages, towns and cities, which unite their efforts to solve urgent problems. The new model of financial support for local budgets, which have gained some autonomy and independence from the central budget, has also already paid off. It is justified that the first stage of decentralization - community building - was successful, so it is necessary to complete the next stage by the end of 2020, which will ensure the irreversibility and steadfastness of the reform and provide access to new opportunities for 100% of Ukraine's population. It is proved that the changes proposed by the bill fully comply with European and international standards and will ensure the capacity of local self-government and build an effective system of territorial organization of power in Ukraine

Ключові слова: територіальні громади, децентралізація, реформа, місцева влада, місцеве самоврядування, фінансова децентралізація.

Keywords: territorial communities, decentralization, reform, local government, local self-government, local budget, financial decentralization.

Кожен з нас живе в громаді – сільській, селищній чи міській. Як мешканці громади, обираємо місцеву владу – сільських, селищних, міських голів, депутатів відповідних місцевих рад, і тим самим наділяємо їх повноваженнями вирішувати питання місцевого значення в наших інтересах, інтересах

громади.

Кожен мешканець села чи міста має право на сучасну медицину й освіту, доступні та якісні адміністративні, комунальні, соціальні послуги, гарні дороги, чисті й освітлені вулиці. Але люди можуть